

10. Poriadok vykorystannia koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu biudzheti dlia nadannia finansovoi pidtrymky rozvytku fermerskykh hospodarstv, zatverdzhenyi postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 07.02.2018 r. №106. [The procedure for using funds provided for in the state budget to provide financial support to the development of farms, approved by the decision of the Cabinet of Ministers of Ukrain]. Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/106-2018-%D0%BF>. [in Ukrainian].

11. Osypova M.M. (2017). Pytannia rozvytku simeinykh fermerskykh hospodarstv. [Issues of development of family farms]. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii Ekonomichni nauky. Vyp. 22. Ch. 2, 20–23. [in Ukrainian].

12. Lupenko Yu.O., Mesel-Veseliak V.Ya., Shpykuliak O.H. (2018). Rozvytok form hospodariuvannia v silskomu hospodarstvi: problemy i rishennia: naukova dopovid. [Development of forms of management in agriculture: problems and solutions: scientific report]: monohrafiia. /za red. Yu.O. Lupenka. Kyiv: NNTS «IAE», 54. [in Ukrainian].

13. Kontsepsiia rozvytku fermerskykh hospodarstv ta silskohospodarskoi kooperatsii na 2018–2020 rr., skhvalena rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13.09.2017 r. № 664-r. [Concept of development of farms and agricultural co-operation]. Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/664-2017-%D1%80>. [in Ukrainian].

14. Poliatykina L.I., Kadatska A.M. (2016). Stan ta perspektyvy rozvytku fermerskykh hospodarstv v Ukraini. [Status and prospects for the development of farms in Ukraine]. elektronnyi resurs. Innovatsiina ekonomika. 1-2, 43–47. [in Ukrainian].

15. Zbarskyi V.K., Ostapchuk A.D. (2017). Efektyvnist orhanizatsiino-pravovykh form hospodariuvannia v ahrarnomu sektori Kyivshchyny. [Efficiency of organizational and legal forms of management in the agrarian sector of Kyiv region]. Ekonomika APK. 12, 25–31. [in Ukrainian].

16. Mokhnenko A.S. (2011). Mistse i rol fermerskykh hospodarstv v ahrarnii sferi ekonomiky. [The place and role of farms in the agrarian sector of the economy]. Tavriiskyi naukovyi visnyk. Vyp. 77, 295–298. [in Ukrainian].

17. Lupenko Yu.O., Kropyvko M.F., Malik M.Y. (2015). Intehratsiia ta samoorhanizatsiia ahrarnoho biznesu v umovakh detsentralizatsii vlady. [Integration and self-organization of agrarian business in the conditions of decentralization of power]. monohrafiia: Kyiv. NNTS IAE, 444. [in Ukrainian].

Інформація про автора

АМОНС Сергій Едуардович – доцент кафедри економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна 3, e-mail: serge-amon@yandex.ru).

AMONS Sergey – Associate Professor of Economics Department, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna str., e-mail: serge-amon@yandex.ru).

АМОНС Сергей Эдуардович – доцент кафедры экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная 3, e-mail: serge-amon@yandex.ru).

УДК 332.146

НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ СИНХРОННОСТІ ДИНАМІКИ СИСТЕМОУТВОРЮЮЧИХ ПОКАЗНИКІВ ©

АНДРУСЯК Н.О.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства,
обліку і аудиту
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
(м. Черкаси)

Статтю присвячено обґрунтуванню напрямів зміцнення еколого-економічної конкурентоспроможності регіону на основі груп системоутворюючих показників. Взаємозв'язок індексів еколого-економічної конкурентоспроможності з індексами екологічних, економічних переваг та людського розвитку вказує, що індекс еколого-економічної конкурентоспроможності високий у тих регіонах, де спостерігається високий рівень економічного розвитку, здатний забезпечити екологічну інноваційність. Виокремлено три групи регіонів за синхронністю індексів

за рангами (висока, середня, низька), що обґрунтовує пріоритетність економічних показників для зміцнення еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів через стимулювання ринку екологічної продукції та її екологічну цінність. Кількісну оцінку екологічної цінності економічної продукції (послуг) пропонується здійснити на основі запропонованої автором системи індикаторів, яка відображає соціальні, технологічні, екологічні, економічні тощо ефекти від використання еколого-економічної продукції (послуг) в процесі взаємодії учасників еколого-економічних відносин.

Ключові слова: регіон, еколого-економічна конкурентоспроможність, економічні показники, ринок, індекс, синхронність.

Табл.: 3. Рис.: 1. Літ.: 8.

AREAS OF STRENGTHENING ENVIRONMENTAL AND ECONOMIC COMPETITIVENESS OF THE REGIONS BASED ON ANALYSIS OF THE SYNCHRONOMY OF THE DYNAMICS OF SYSTEMATIC INDICATORS

ANDRUSYAK Natalia

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor, Department of Enterprise Economics, Accounting and Auditing
Bohdan Khmelnytsky Cherkasy National University
(Cherkasy city)*

The article is devoted to substantiation of directions of strengthening of ecological and economic competitiveness of the region on the basis of groups of system-forming indicators. The correlation between environmental and economic competitiveness indices with the indices of environmental, economic benefits and human development indicates that the ecological and economic competitiveness index is high in those regions with high levels of economic development capable of providing environmental innovation. Three groups of regions are distinguished by the synchronism of the indexes by rank (high, medium, low), which substantiates the priority of economic indicators for strengthening the ecological and economic competitiveness of regions by stimulating the market of ecological products and its ecological value. The quantitative assessment of the ecological value of economic products (services) is proposed to be carried out on the basis of a system of indicators proposed by the author, which reflects the social, technological, environmental, economic, etc. effects of the use of ecological-economic products (services) in the process of interaction between the participants of ecological and economic relations.

Keywords: region, ecological and economic competitiveness, economic indicators, market, index, synchronicity.

Tabl. 3. Fig.: 1 Lit.: 8.

НАПРАВЛЕНИЯ УКРЕПЛЕНИЯ ЭКОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНА НА ОСНОВЕ АНАЛИЗА СИНХРОННОСТИ ДИНАМИКИ СИСТЕМООБРАЗУЮЩИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ

АНДРУСЯК Н.А.

*кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры экономики предприятия, учета и аудита
Черкасский национальный университет имени Богдана Хмельницкого
(г. Черкассы)*

Статья посвящена обоснованию направлений укрепления эколого-экономической конкурентоспособности региона на основе групп системообразующих показателей. Взаимосвязь индексов эколого-экономической конкурентоспособности с индексами экологических, экономических преимуществ и человеческого развития указывает, что индекс эколого-экономической конкурентоспособности высокий в тех регионах, где наблюдается высокий уровень экономического развития, способный обеспечить экологическую инновационность. Выделены три группы регионов относительно показателей синхронности индексов по рангам (высокая, средняя, низкая), что обосновывает приоритетность экономических показателей для укрепления эколого-экономической конкурентоспособности регионов через стимулирование рынка экологической продукции и ее экологическую ценность. Количественную оценку экологической ценности экономической продукции (услуг) предлагается осуществить на основе предложенной автором

системы индикаторов, которые отражают социальные, технологические, экологические, экономические и т.д. эффекты от использования эколого-экономической продукции (услуг) в процессе взаимодействия участников эколого-экономических отношений.

Ключевые слова: регион, эколого-экономическая конкурентоспособность, экономические показатели, рынок, индекс, синхронность.

Табл.: 3. Рис.: 1. Лит.: 8.

Постановка проблеми. Екологічний прояв перебігу економічних процесів активно привертає увагу науковців й практиків сучасності через каузальну систему наслідків, які спричиняють зміни у всіх сферах життя країни та її регіонів. Реакцією світової спільноти та урядів країн є екологічна політика та затвердження програм збереження навколишнього природного середовища, спільні рекреаційні заходи, інноваційні розробки тощо. Породжений відповідним впливом екологічний вектор економічного розвитку визнаний у світі та прийнятий за пріоритетний на усіх рівнях розвитку економіки країн європейської спільноти походить з регіонального рівня, суб'єкти господарювання якого забезпечують виробництво, просування та збут продукції. Її екологічність чи шкода, нанесена внаслідок виробництва й споживання, залежить саме від них.

Світові стандарти, висуваючи ряд екологічних умов до економічного розвитку регіонів держав формують критерії екологічності виробництва та споживання, які згодом втілюються у конкурентоспроможності підприємств та регіонів. Тому еколого-економічна конкурентоспроможність регіонів України є відповіддю на глобалізаційні виклики, відображенням трансформаційних процесів, готовності підприємств до інноваційності, розвитку ековиробництва та високої конкуренції на світовому ринку. Тому прояв цієї конкурентоспроможності має довгострокову основу та складну систему наслідків, втілених у конкурентних перевагах виробників на світовому та вітчизняному ринках.

Проблема адекватної оцінки еколого-економічної конкурентоспроможності території та напрямів її зміцнення є комплексною, очевидно, що лише оцінки відповідних груп показників недостатньо. На думку автора важливо здійснити аналіз не лише окремих показників, які є кінцевим результатом формування еколого-економічної конкурентоспроможності, але динаміки та синхронності їх взаємодії, що забезпечить конкретизацію пріоритетних чинників впливу на формування і зміцнення еколого-економічної конкурентоспроможності регіональних утворень.

На рівні регіону еколого-економічна конкурентоспроможність формується через активність суб'єктів господарювання та розвиток ринку екологічної продукції. Науковці не приділяють достатньої уваги дослідженню цієї тематики, в тому числі через складність отримання адекватних статистичних показників, які б забезпечили чистоту експериментальної складової за умов нестійкої економічно-політичної й соціальної ситуації в регіонах нашої держави.

Індекси економічних, екологічних переваг регіону, людського розвитку розраховано автором як основу для оцінки еколого-економічної конкурентоспроможності регіону та викладено у публікації [1]. Спираючись на ці розрахунки вважаємо за доцільне здійснити оцінку природи співвідношення цих груп показників та на основі синхронності їх динаміки з індексом еколого-економічної конкурентоспроможності обґрунтувати пріоритетні напрями забезпечення еколого-економічної конкурентоспроможності регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До дослідників, наукові інтереси яких торкаються аналізу впливу економічних процесів на конкурентоспроможність регіонів, слід віднести Стасюка О. [2], Бевза І. [3], Горячука В. [4], Потапенко В. [5]. В їх працях здійснюються спроби кількісно оцінити рівень конкурентоспроможності окремих територій на макроекономічному та регіональному рівнях. Вплив екологічних факторів враховується при обчисленнях індексів конкурентоспроможності регіонів, але кореляція груп економічних та екологічних показників регіону не відслідковується, що унеможливило обґрунтування напрямів зміцнення еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів.

Цілі статті. Метою статті є обґрунтування напрямів зміцнення еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів на основі аналізу синхронності динаміки системоутворюючих показників.

Виклад основного матеріалу. Для аналізу синхронності динаміки груп показників, які формують еколого-економічну конкурентоспроможність територій слід подати їх сутність та окреслити відповідний вплив. Автором обґрунтовано вибір індексів, які є платформою для оцінки еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів, як системоутворюючих, на основі критеріїв, представлених Всесвітнім економічним форумом (The Global Competitiveness Index).

Індекс економічних переваг регіону в більшості досліджень ґрунтується на індексі промислової конкурентоспроможності, до якої ми пропонуємо додати інформацію звіту Американської торговельної палати 2018 р., за яким найбільш інвестиційно-привабливими сферами в Україні є сільське господарство (79,8%), енергетика (54,3%) та інфраструктура (68,1%) [6]. Оскільки існує декілька методик вирахування індексу, які вирізняються, передусім, набором груп показників, автором пропонується врахувати пріоритетні з них для еколого-економічної конкурентоспроможності регіону, а саме: обсяг реалізованої продукції, роздрібною торгівлі, реалізованої промислової продукції, прийняте в експлуатацію житло, вантажообіг автомобільного транспорту, пасажирообіг усіма видами транспорту, абоненти мобільного зв'язку та мережі Інтернет, витрати на виконання наукових досліджень і розробок, кількість інноваційних підприємств, (у тому числі екологічно-інноваційних), кількість впроваджених технологічних процесів (у тому числі екологічних), кількість впроваджених видів інноваційної (у тому числі екологічно) продукції.

Індекс людського розвитку регіону є підсумковим показником для оцінки довгострокових наслідків прогресу в трьох основних сферах людського розвитку: довготривале та здорове життя, доступ до знань та гідний рівень життя. Він розраховується на основі таких показників: чисельність населення, кількість зайнятого населення, кількість студентів та слухачів, доходи та витрати населення, рівень злочинності [7, с. 11].

Індекс екологічних переваг регіону спирається на дані щодо: обсягів використання прісної води, обсяги скидання забруднених вод, викиди зі стаціонарних джерел, продукування твердих відходів, обсяги накопичених твердих відходів, обсяги інвестицій в охорону навколишнього природного середовища.

У таблиці 1 подано узагальнені значення індексів економічних переваг, людського розвитку, екологічних переваг та еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів України станом на 2018 р.

Таблиця 1

Значення індексів (інтегральні показники)* розвитку регіонів станом на 2018 р.

Регіони України	Індекс економічних переваг (група 1)		Індекс людського розвитку** (група 2)		Індекс екологічних переваг (група 3)		Індекс еколого-економічної конкурентоспроможності (група 4)	
	Значення індексу	Ранг	Значення індексу	Ранг	Значення індексу	Ранг	Значення індексу	Ранг
АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-
Вінницька	0,9319	11	1,4940	7	1,9135	17	1,3863	13
Волинська	1,0863	3	1,0962	18	3,7384	4	1,6450	3
Дніпропетровська	1,0414	4	1,9299	2	0,5159	22	1,0121	21
Донецька	-	-	-	-	-	-	-	-
Житомирська	0,8944	15	1,0659	19	3,4306	6	1,4844	10
Закарпатська	0,9288	12	1,1948	13	2,3186	13	1,3703	14
Запорізька	0,8128	21	1,5648	6	1,2729	19	1,1742	20
Івано-Франківська	0,9381	10	1,7269	5	2,7082	10	1,6371	4
Київська	1,3465	1	1,3580	8	7,0713	1	2,3471	1
Кіровоградська	0,8684	17	0,8498	22	0,8460	21	0,8547	22
Луганська	-	-	-	-	-	-	-	-
Львівська	1,0070	5	2,1031	1	1,1928	20	1,3619	15
Миколаївська	0,7673	22	1,1288	15	2,5131	12	1,2960	18
Одеська	1,2489	2	1,8099	3	1,8217	18	1,6028	6
Полтавська	0,9990	6	1,3185	9	2,6943	11	1,5253	8
Рівненська	0,9595	9	1,0964	17	3,0931	7	1,4818	11
Сумська	0,8388	18	1,0621	20	2,0237	15	1,2171	19
Тернопільська	0,8220	20	1,2143	11	3,0111	8	1,4431	12
Харківська	0,9922	8	1,8010	4	1,9687	16	1,5209	9
Херсонська	0,8355	19	1,0973	16	3,9731	2	1,5386	7
Хмельницька	0,9925	7	1,3074	10	3,6236	5	1,6753	2
Черкаська	0,9140	14	1,2001	12	2,1154	14	1,3239	17
Чернівецька	0,9244	13	1,1943	14	3,7664	3	1,6080	5
Чернігівська	0,8730	16	0,9513	21	2,8280	9	1,3292	16

* Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, а також Донецької та Луганської областей

** На 10 тисяч наявного населення

Джерело: Розрахувала автор на основі джерел [6,7, 8].

Результати розрахунків, поданих у таблиці, і це є логічним, свідчать про те, що індекс еколого-економічної конкурентоспроможності пов'язаний з усіма поданими індексами та є вторинним, результуючим показником, первинних груп показників. Разом із цим, динаміка індексів еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів України та екологічних переваг синхронні не у всіх регіонах, а у деяких мають віддалені позиції (Одеська, Полтавська, Сумська, Харківська області).

Щодо іншого показника, який був врахований автором для вираховання індексу еколого-економічної конкурентоспроможності регіону – індексу економічних переваг, то чітко прослідковується тенденція: індекс еколого-економічної конкурентоспроможності території високий у тих регіонах, де спостерігається високий рівень економічного розвитку, тобто здатний забезпечити екологічну інноваційність. Екологічних переваг досягає територія, яка має розвинені технології, екологічне виробництво й розвинений ринок екологічних товарів і послуг, а не та, де виробництво та промисловість відсутні чи не розвинені взагалі і яка на перший погляд потенційно має більше передумов для формування стійких екологічних переваг. Так, наприклад, Київська область має індекс економічних переваг у 2018 р. 1,3465 та 1 місце серед регіонів України, за індексом екологічних переваг вона посідає те ж 1 місце з показником 7,0713 та за індексом еколого-економічної конкурентоспроможності – 1 місце з показником 2,3471. Індекс людського розвитку здійснює швидше коригуючий вплив на індекс еколого-економічної конкурентоспроможності, аніж визначаючий, тому його позиція у Київській області наближена до перерахованих вище індексів і дорівнює 8. Вказана вище синхронність показників спостерігається у Вінницькій, Закарпатській, Кіровоградській, Сумській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській областях. Разом із цим зазначена ситуація не має чіткої закономірності й, переважно, характерна для економічно розвинених чи перспективних регіонів.

Для зручності проведення подальших досліджень виокремимо на основі даних таблиці три групи регіонів за синхронністю індексів за рангами: високий рівень синхронності індексів – група 1 – розрив між рангами [1; 5], середній рівень – група 2 – розрив між рангами [6; 10], низький рівень – група 3 – розрив між рангами [11; 22]. Для віднесення регіону до кожної групи розглядаємо синхронність індексів еколого-економічної конкурентоспроможності по чергово з іншими, виокремленими нами для дослідження: економічних переваг, людського розвитку, екологічних переваг (табл. 2).

Таблиця 2

Таблиця синхронності індексів еколого-економічної конкурентоспроможності з індексами економічних переваг, людського розвитку, екологічних переваг

Рівень синхронізації	Синхронізація індексу еколого-економічної конкурентоспроможності (група 4) з індексами груп						
	1-2-3	1-2	1-3	2-3	1	2	3
Високий, група 1 [1; 5]	7	3	5	-	2	2	4
Середній, група 2 [6; 10]	-	2	1	-	-	3	4
Низький, група 3 [11; 22]	-	2	-	-	-	3	1

Джерело: розробила автор

Поряд із цим, синхронність зазначених вище індексів характерна не для всіх регіонів України. В абсолютних значеннях синхронність динаміки індексів подана на рис. 1, що дозволяє виявити закономірності та говорити про напрями та інструменти зміцнення й підвищення еколого-економічної конкурентоспроможності регіонів.

Виходячи з цих даних, високий рівень синхронізації індексу еколого-економічної конкурентоспроможності з індексами економічних, екологічних переваг та людського розвитку (з кроком від 1 до 5) спостерігається у 7 регіонах і свідчить про потужний вплив саме цих груп показників на еколого-економічну конкурентоспроможність; у 3 регіонах вона визначається групами показників економічних та екологічних переваг; у 5 – економічними та соціальними показниками і т.д. Зазначене обґрунтовує пріоритетність саме економічних показників для еколого-економічної конкурентоспроможності більшості регіонів.

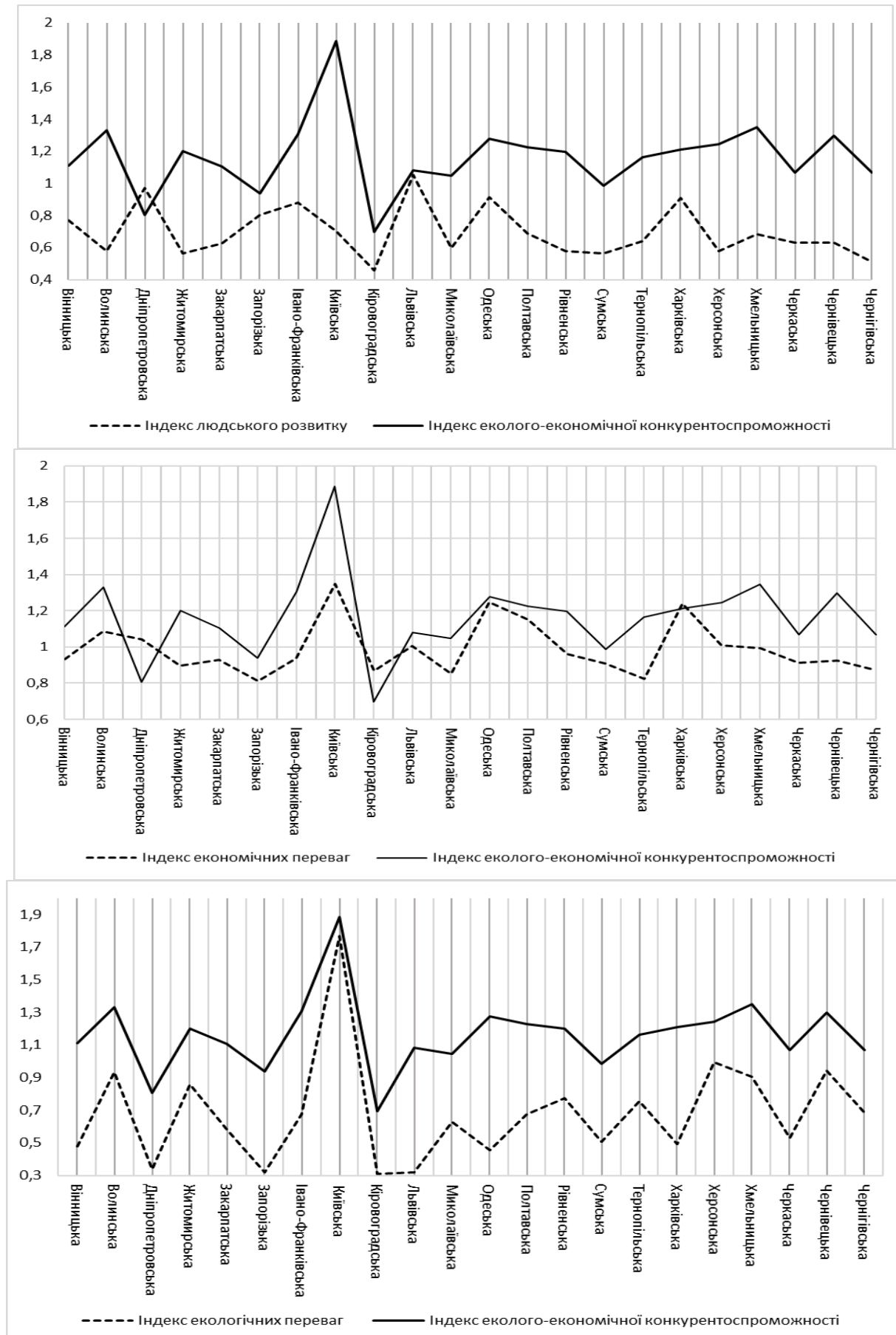

Рис. 1. Синхронність динаміки індексів регіонального розвитку в 2018 р.
 Джерело: розробила автор

Висновки та пропозиції. Представлені підходи до оцінки еколого-економічної конкурентоспроможності регіону через аналіз синхронності індексів екологічних, економічних переваг та людського розвитку свідчать про те, що, по-перше, більш потужні з економічної точки зору області, повинні стимулювати зазначену властивість через вплив на економічні показники; по-друге, огляд синхронності динаміки індексів еколого-економічної конкурентоспроможності, екологічних, економічних переваг та людського розвитку свідчить про підвищений вплив людського чинника, зокрема, соціальної складової, а також екологічного чинника у регіонах, які віднесено до груп 2 та 3, тобто тих, які мають середній і низький рівень еколого-економічної конкурентоспроможності; по-третє, еколого-економічна конкурентоспроможність незначної кількості регіонів визначається іншими, аніж обрані, показниками (наприклад, сферою специфічних послуг).

Ситуація, характерна для переважної більшості регіонів нашої держави свідчить про те, що пріоритетними напрямками формування і зміцнення їх еколого-економічної конкурентоспроможності мають бути, передусім, економічні показники: стимулювання ринку екологічної продукції та її екологічна цінність.

Кількісна оцінка екологічної цінності економічної продукції (послуг) може бути здійснена на основі запропонованої автором системи індикаторів, яка відображає соціальні, технологічні, екологічні, економічні тощо ефекти від використання еколого-економічної продукції (послуг) в процесі взаємодії учасників еколого-економічних відносин. Урахування наявності в інноваційній економічній продукції чи послугах екологічного складника дозволяє запропонувати показники, динаміка яких дозволить діагностувати та оцінити динаміку екологічної цінності продукції та оцінити її з точки зору еколого-економічної конкурентоспроможності (табл. 3).

Таблиця 3

Складники екологічної цінності економічної продукції (послуги)

Вираз екологічної цінності економічної продукції	Об'єкт оцінки екологічної цінності економічної продукції	Методичні основи для оцінки екологічної цінності економічної продукції	Показники оцінки екологічної цінності економічної продукції
1	2	3	4
Потреба, яка може бути задоволена	Корисність (ефективність)	Оцінка навантаження на асиміляційний потенціал навколишнього природного середовища	Обсяги викидів у навколишнє середовище; обсяги відходів, що потрапляють на звалища
Моніторинг	Повнота і достовірність інформації про економічну продукцію, що включає екологічну цінність	Екологічна звітність, що може бути використана для розробки екологічних прогнозів	Співвідношення фактичних, гранично допустимих і фонових концентрацій речовин
Відповідність стандартам	Характеристики і вимоги до екологічної цінності для організації бізнес-процесів	Міжнародні і вітчизняні стандарти і нормативи	Відповідність міжнародним і національним стандартам
Технологічність	Використання ресурсозберігаючих технологій та інструментів лінк-менеджменту	Застосування інноваційних технологій ресурсного заміщення	Ступінь зв'язку операційного і природоохоронного циклів
Транспортабельність	Доступність застосовуваних транспортних засобів, їх відповідність характеристикам економічної продукції	Вплив транспортних засобів на екологічну цінність економічної продукції	Частка екологічних витрат у загальному обсязі транспортних витрат
Екологічна безпека	Негативний вплив на життя і здоров'я населення, споживачів економічної продукції	Екологічні ризики	Показники екологічних ризиків: коефіцієнти забруднення, показники захворюваності населення та ін.

1	2	3	4
Управління	Інструментарій екологічного менеджменту	Урахування у технологіях управління складників екологічної безпеки	Адаптованість інструментів екологічного менеджменту до еколого-економічної системи
Імідж (бренд) продукції	Імідж (бренд) території як наслідок використання продукції з екологічною цінністю	Стан екологічного іміджу (брендингу), екологічної освіти та культури, екологічної сертифікації	Інвестиційна привабливість регіону (суб'єкта господарювання) як наслідок екологічності продукції

Джерело: сформувала автор

Використання комплексу цих показників стимулюватиме як екологічність виробництва екологічної продукції, так і розвиток відповідного ринку на рівні регіону та країни. Розвиток ринку екологічної продукції в контексті очевидної переваги економічних чинників вважаємо платформою для формування, утримання і зміцнення еколого-економічної конкурентоспроможності.

Список використаних джерел

1. Андрусак Н.О. Індекс еколого-економічної конкурентоспроможності країни та регіону: підходи до визначення та вибору складників. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 41. С. 152-156.
2. Стасюк О. М. Економіко-статистичний аналіз конкурентоспроможності регіонів України. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2011. № 20. С. 109-115.
3. Стасюк О.М., Бевз І.А. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності регіонів України. *Економіка та прогнозування*. 2012. №1. С. 75–86.
4. Горячук В.Ф. Оцінка конкурентоспроможності регіонів України на основі результатного підходу. *Регіональна економіка*. 2011. №1. С. 39-46.
5. Потапенко В.Г. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія. Київ : НІСД, 2012. 360 с.
6. Американська торговельна палата в Україні. Огляд економіки України 2018. С.53. [Електронний ресурс]. URL: http://chamber.ua/Content/Documents/1017431819ACC_CountryProfile2018_UKR.pdf (дата звернення 2019, червень, 14).
7. Державна служба статистики України. Регіональний людський розвиток. Статистичний збірник. Київ. 2018. [Електронний ресурс]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_rlr2017_pdf.pdf (дата звернення 2019, червень 23).
8. World Ekonomik Forum. Appendix C: The Global Competitiveness Index 4.0 Methodology and Technical Notes. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/appendix-c-the-global-competitiveness-index-4-0-methodology-and-technical-notes/> (дата звернення 2019, травень, 29).

References

1. Andrusyak N.O. (2019) Indeks ekoloho-ekonomichnoyi konkurentospromozhnosti krayiny ta rehionu: pidkhody do vyznachennya ta vyboru skladnykiv [Ecological and Economic Competitiveness Index of the Country and the Region: Approaches to Identifying and Selecting Components]. *Prychornomors'ki ekonomichni studiyi – Black Sea Economic Studies*, 41, 152-156 [in Ukrainian].
2. Stasyuk O. M. (2011) Ekonomiko-statystychnyy analiz konkurentospromozhnosti rehioniv Ukrayiny [Economic and statistical analysis of the competitiveness of Ukrainian regions]. *Naukovyy visnyk Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky – Scientific Bulletin of Volyn National University named after Lesya Ukrainka*, 20, 109-115 [in Ukrainian].
3. Stasyuk O.M., Bevz I.A. (2012) Intehral'na otsinka konkurentospromozhnosti rehioniv Ukrayiny [Integral assessment of the competitiveness of Ukrainian regions]. *Ekonomika ta prohnozuvannya – Economics and Forecasting*, 1, 75–86 [in Ukrainian].
4. Horyachuk V.F. (2011) Otsinka konkurentospromozhnosti rehioniv Ukrayiny na osnovi rezul'tatnoho pidkhodu [Assessment of the competitiveness of Ukrainian regions based on a productive approach]. *Rehional'na ekonomika – Regional economy*, 1, 39-46 [in Ukrainian].
5. Potapenko V.H. (2012) Stratehichni priorytety bezpechnoho rozvytku Ukrayiny na zasadakh «zelenoyi ekonomiky». [Strategic Priorities for Ukraine's Safe Development on a Green Economy]. Kyiv : NISD [in Ukrainian].

6. Amerykans'ka torhovel'na palata v Ukraini. Ohlyad ekonomiky Ukrainy 2018 [American Chamber of Commerce in Ukraine. Ukrainian Economy Review 2018]. (n.d.). Retrieved from http://chamber.ua/Content/Documents/1017431819ACC_CountryProfile2018_ [in Ukrainian].

7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Rehional'nyy lyuds'kyu rozvytok. Statystychnyy zbirnyk. Kyiv. 2018 [State Statistics Service of Ukraine. Regional human development. Statistical collection. Kiev. 2018]. (n.d.). Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_rlr2017_pdf.pdf [in Ukrainian].

8. World Ekonomik Forum. Appendix C: The Global Competitiveness Index 4.0 Methodology and Technical Notes. (n.d.). Retrieved from <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/appendix-c-the-global-competitiveness-index-4-0-methodology-and-technical-notes/> [in English].

Інформація про автора

АНДРУСЯК Наталія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (бул. Шевченка, 81, Черкаси, 18031, Україна). E-mail: andrusiak.n@gmail.com

ANDRUSYAK Natalia – Candidate of Science (Economics), associate professor, department of enterprise economics, accounting and auditing, The Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy (81, Shevchenko Blvd., Cherkassy, 18031, Ukraine). E-mail: andrusiak.n@gmail.com

АНДРУСЯК Наталья Александровна – кандидат экономических наук, доцент, кафедры экономики предприятия, учета и аудита, Черкасский национальный университет имени Богдана Хмельницкого (бул. Шевченко, 81, Черкассы, 18031, Украина). E-mail: andrusiak.n@gmail.com

УДК 338.43:637.5

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТА ЕКСПОРТУ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ ©

ГЕРАЙМОВИЧ В.Л.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри глобальної економіки
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ),

ГУМЕНЮК І.Л.,
кандидат економічних наук, заступник
директора з наукової,
інноваційної та міжнародної діяльності
Подільський спеціальний
авчально-реабілітаційний
соціально-економічний коледж
(м. Кам'янець-Подільський),

КУБАЙ О.Г.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри аграрного менеджменту
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

В статті досліджено сучасний стан та динаміка розвитку галузі тваринництва України, оскільки вона є однією з провідних у ринковій системі господарювання. Показники виробництва і споживання тваринницької продукції є основними при визначенні рівня життя населення. Галузь тваринництва є головним джерелом постачання високоякісних продуктів харчування, а її продукція – сировиною для переробної галузі. На фоні зазначеного найбільш гостро постає питання відродження тваринництва в Україні. В статті проаналізовано сучасний стан розвитку